

Adroddiad i'r: Pwyllgor Cynllunio

Dyddiad y Cyfarfod: 19 Mawrth 2014

**Aelod/Swyddog Arweiniol: Y Cyng. David Smith, Parth Cyhoeddus
Angela Loftus, Rheolwr Polisi Cynllunio a Diogelu'r
Cyhoedd**

Awdur yr Adroddiad: Lara Griffiths, Uwch Swyddog Cynllunio

**Teitl: Canllawiau Cynllunio Atodol Iaith Gymraeg – Mabwysiadu'r ddogfen
derfynol**

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1. Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r ymatebion o'r ymgynghoriad diweddar ar y CCA drafft, Cynllunio a'r iaith Gymraeg ac mae'n argymhell mabwysiadu heb addasiadau i alluogi defnyddio'r canllawiau wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1. Yn dilyn mabwysiadu Cynllun Datblygu Lleol Sir Ddinbych (CDLI), mae angen CCA ar ystyriaethau iaith Gymraeg y cynigion datblygu er mwyn darparu arweiniad pellach ar gyfer datblygwyr, Swyddogion ac Aelodau. Mae copi terfynol o'r CCA ynghlwm wrth yr adroddiad hwn. Atodiad A

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1. Bod yr Aelodau yn mabwysiadu'r CCA terfynol ar yr iaith Gymraeg i'w defnyddio wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio.

4. Manylion am yr Adroddiad

- 4.1. Penderfynodd y Cyngor fabwysiadu'r Cynllun Datblygu Lleol ar 4 Mehefin, 2013. Mae'r thema Parchu Elfennau Unigryw yn cynnwys polisi cynllun datblygu RD5, sy'n ceisio diogelu anghenion a buddiannau'r iaith Gymraeg a ffabrig cymdeithasol a diwylliannol cymunedau. Dyma'r tro cyntaf mae Sir Ddinbych wedi gweithredu polisi o'r math hwn. Fodd bynnag, mae awdurdodau cynllunio lleol eraill yng Ngogledd Cymru sy'n gweithredu polisi tebyg (sef Gwynedd/ Môn, Eryri, Conwy).
- 4.2. Mae'r polisi yn ei gwneud yn ofynnol i ymgeiswyr gyflwyno naill ai Datganiad neu Aseiad Ieithyddol Cymunedol i gyd-fynd â'u cais cynllunio yn dibynnu ar natur y cais. Mae'r polisi yn amlinellu mai'r gofyniad arferol yw bod datganiad yn cael ei gyflwyno ar gyfer cynigion bach o fewn pentrefi, pentrefi bychain neu gefn gwlad agored; tra dylid cyflwyno aseiad gyda cheisiadau ym mhob

setliad lle mae'r cynnig ar gyfer datblygiadau ar raddfa fawr. Ni fyddai angen datganiad ar gyfer datblygiad bach mewn setliad (tref twf is neu Safle Strategol), ond, byddai angen asesiad os byddai'r datblygiad ar raddfa fawr (er enghraifft, byddai angen Asesiad ar gyfer y cynnig i ailddatblygu Indesit, Bodelwyddan).

- 4.3. Mae'r CCA wedi cael ei gynhyrchu ar y cyd â'r Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau yn dilyn y gwaith a wnaed ar yr Archwiliad Iaith Gymraeg ar gyfer y Sir. Mae'n bwysig ein bod yn cael arweiniad clir a chadarn ar gyfer ymgeiswyr a swyddogion.
- 4.4. Roedd y CCA yn destun ymgynghoriad cyhoeddus am 10 wythnos rhwng 2 Rhagfyr a 10 Chwefror, 2014. Mae adroddiad ymgynghori sy'n manylu ar ganlyniadau'r ymgynghoriad a'r ymatebion a gafwyd wedi'i atodi fel Atodiad B i'r adroddiad hwn. Ni chodwyd unrhyw faterion o bwys ac felly nid oes unrhyw newidiadau yn cael eu cynnig.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1. *Blaenoriaethau Corfforaethol 2012-17. Er nad yw'r iaith Gymraeg yn nodwedd benodol o fewn y 7 blaenoriaeth gorfforaethol a nodwyd yn y Cynllun Corfforaethol presennol, bydd y CCA yn cyfrannu'n gadarnhaol yn anuniongyrchol i sawl agwedd trawsbynciol o fusnes y Cyngor.*
- 5.2. *Y Cynllun MAWR 2011-2014. Bydd y CCA yn cyfrannu'n uniongyrchol gadarnhaol i agweddau o'r Cynllun MAWR, yn enwedig:*
  - Gall pobl hŷn fyw bywyd annibynnol a boddhaus;
  - Mae gan blant a phobl ifanc sgiliau am oes; a
  - Mae anghenion ein cymunedau lleol yn cael eu cydnabod a'u diwallu;

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1. Ni ragwelir y bydd cytuno i fabwysiadu'r CCA yn creu unrhyw gost ychwanegol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gwblhawyd ar gyfer y penderfyniad? Dylai'r templed Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb wedi'i lenwi gael ei gynnwys fel atodiad i'r adroddiad.

- 7.1 Ni chredir fod angen Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer y penderfyniad hwn. Mae'r egwyddor o angen asesiad o effaith y datblygiad ar yr iaith Gymraeg wedi ei sefydlu trwy fabwysiadu'r CDLI. Mae'r CCA yn rhoi arweiniad pellach ar hyn. Cynhaliwyd asesiad llawn o effaith y CDLI ar gydraddoldeb ym mis Mai 2011.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

- 8.1 Cynhaliwyd ymgynghoriad mewnol gyda swyddogion yn yr Adain Rheoli Datblygu, y Cyfarwyddwr Corfforaethol dros Gymunedau a Fforwm Dwyieithrwydd y Cyngor.
- 8.2 Mae mewnbwn ar gynnwys y CCA hefyd wedi cael ei ddarparu trwy gyfrwng dwy sesiwn weithdy a gynhaliwyd gyda Grŵp Llywio Aelodau'r CDLI a Chynghorau Dinas, Tref a Chymuned. Ymgynghorwyd ag ystod o fudd-ddeiliaid a'r cyhoedd ar y ddogfen ddrafft hefyd fel y nodwyd yn yr adroddiad ymgynghori yn atodiad B.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

- 9.1 Dylai unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â'r canllawiau fod wedi eu cynnwys o fewn y cyllidebau presennol ac felly nid oes unrhyw oblygiadau ariannol amlwg yn yr adroddiad.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1 Yn absenoldeb canllawiau cyfredol, mae perygl na fyddai'r Cyngor yn gallu gweithredu polisi'r CDLI yn effeithiol. Byddai hyn yn arwain at fethu rhoi ystyriaeth lawn o effeithiau datblygiadau newydd ar y defnydd o'r iaith Gymraeg o fewn gwead cymdeithasol a diwylliannol ein cymunedau, ar eu traul. Mae mabwysiadu CCA iaith Gymraeg newydd wedi cael ei nodi fel blaenoriaeth gan y Grŵp Llywio Aelodau CDLI.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 11.1 Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol (2004).